אם מפפפשו אם קשה מים מכני׳ לוקו מים קשים וכו׳ ס״מכל שאחלים
את חבירו מקלי קשה ולהכי מקרי מים קשים לפי שמכבה אם וא״כ
ישראל שהי׳ עוים וקשים שהיה דתיהן אם ותורה מתים עוותן ולהכי
אפשר כמשלה התורה למים שהיא מכבה אם ולהכי נקרא התורה
עוו לפי שמתים ומחלים עוותן של ישראל וא״כזה כוונת הפסוקים עוו
לעתו יתן וקשה קשיות מהרש״ם דהוי דעה כיון שהיא עוו שמתים
עוותן ע״ז קאמר ה׳ יברך את עמו בשלום וק״ל וזה אפשר הכוונה
קלמידי חכמים מרבים שלום כלומר שיון שהם ת״ם ושלא יהי׳ התורה
חלש לדעה לכן מרבים שלום אם וכל בניך למודי ה׳ ורב שלום
ואיתא בגמרא לגזור גדול העולה אחר אחר המברך א״ל ר׳ כהוראי
הפתים כך הוא תלא שהי גוליין מתגרין באלחמה ונגורין נוכחין
ופרש״י שהחלשין מתגרין במלחמה אחלה ואח״כ גבורין נוכחין אף
כאן העונה אמן בא לאחר המברך משבח ממנו וא״כ כ״ל מאן דחולק
סוגר הסגרא להיפך דאתחלה ועד סוף כריך להיות גבורין במלחמה
לא אמר אחר המברך ואחר העונה אמן בתמיד ולמאן דאמר דמתחל׳
נאין החלשין א״כ לפ״ז איכו מוכרח את״ח מרבי שלום כי״ל שהלומדי
ילכו תחלה ואח״כ העם האחרים וא״כ בזה מתורץ קאמר הגאי היא
דתניא אחר המברך ואחר העונה אמן בתמיד וקשה א״כ בלא״ל להיות
הכל גבורין במלחמה ותורה היא דעה להם על זה אמר ל״ה אחר
ר״ת ס״ם מרבים שלום בעולם שנאמר ול בניך למודי ה׳ רב שלום
בניך וק״ל .

מסכת גיטין פרק ראשון

דף ו׳ ע״ב וכתב ליה בלא שרטוט וא״כ יצחק ב׳
כותבין ג׳ אין כותבין ובו׳ לכאורה
ים לדקדק בסוגיא זו טוב אחת דלא
מייתי הא דר׳ יצחק כלל הל״לשעם׳
גבר בבייתא ערוכה. ותן קשה׳
לאיך עלה על דעת אמורא להיות
חולק אסתמא דבבייתא ובפרטות תימא על גדולי פוסקים שפסקו
כר׳ יצחק כגר בבייתא ערוכה אף שכתבו תוספ״שאינו עיקר קשה
נאמת למה ותן קשה לאיך אמר אביי אמו כל דלא ידע הא דר׳ יצחק
הא גם האי בבייתא לא ידעי גם בדברי הרמב״ם ראיתי תמיהא גדול׳
שתמהו עליו כל בוטאי כליו ולא מצאו יושב לדברין שפ״ג מהם״ת כתב
נדון י״ז וא״ל כל כתבי הקודם אין כותבין אותו בלא בשרטוט ובו׳ ומותר
לכתוב ג׳ תיבות בלא שרטוט יותר עליה אסור עכ״ל הרי דפסק
בבייתא ודלא כר׳ יצחק ונסוף פ״ד מה׳ יבום וחליצה כתב וז״ל
בשכותבן גם יבמין אין כתובת יבמין משרטוט מקום הפסוקים שאסור
לכתוב שלא תיבות בלא שרטוט עכ״ל הרי דפסק כר׳ יצחק לכן בל ע״ל
לתרץ הכל בחדא מתא דהוא יושב נכון דר׳ יצחק ודאי לא פליג מבבייתא
רק דר׳ יצחק מיירו בפסוקי תורה דאמור קדושתא לבני אתים כותבין
שלא אין כותבן ובבייתא קא״ל דאף פסוקי נביאים וכתובים אין לכתו׳
אבבא תיבות וא״כ הוצרך להביא הא דר׳ יצחק והאי בבייתא דאי
מבבייתא׳ אין מדר׳ יצחק לבד הייתי אומר רק פסוקי תור׳ אבל בלא שרטו׳
ומבבייתא׳ אין מדר׳ יצחק וכו׳ כי אע״פ שידע הבבייתא כיון דלא
ידע הא דלר׳ יצחק היה ס״ל לפסוקי נביאי מותר לכתוב בלא שרטו׳
ולפ״ז גם דברי הרמב״ם מיושבים כהגון דנהל׳ יבום דמייירי רק
בפסוקי תורה כגון בגם יבמין לא אבה יבמי וכתובת יבמין יבמה יבא
עליה ע״כ פסק לחפי׳ ג׳ תיבות אין לכתוב משא״כ בהל׳ מוזה וס״ת
כתב סתם כתבי קודש דדעתו דמותר לכתוב מנביאים וכתובי׳ שלא
תיבות ולא יוצר כב״ל ברור ודוק :

הא דשלא כן דרב יהודא דבלא״ה רב יהודה לשטתו אזיל דאמר
בפ׳ שני דייני גזירות כל העולה מבבל לא״י עובר בעשה
והזנה עליו פלגשו ר׳חביתר אומר ובוב מבא הא דמוכיח
התקרא מידי פשוטו לגמרי ומה דברים סתומים ים
כאן עד שהוצרך רבי לפרש בל״ה לחסכים ובו׳ לכאן דברים סתומים
עיין בתוספות ומוד״ל מדהלכו ישראל למלחמה גדולה ומסרו נפשם
עבור מיתתה מכלל שלא היתה ווה מתם ומוד דהוכיח סופה על
תקלתה שלא ידעתה שהרי כתיב ויחזק המלך דפלגשו ויוצא אליהם
החוצה ס״מ שלא ידעתה להפקירה עצמה לזנות אלא הוציאה אותה
בעל כרחה מכלל דבעומה היתה רק שחטאה כגנבו בדבר אחר :
לעולם אל ישיל אדם מימה יתירה בתוך בית האי לגון לעולי
דקאמר להרמות אפי׳ רוחה בהם דבר שאינו הגון
אפ״ה אל ישיל אדם מימה יתירה עליהם כמו פלגש בגבעה שעשתה

שלא כהוגן אפ״ה לא היה לו להמיל עליו מימה יתירה שע״כ נפלו
כמה רבבות מיבראל והא דקאמר מימה יתירה היינו לאחר דמימה שאינה
יתירה כל כך שרי להמיל אחיכי ביתו וכדאי׳ בשבת דף ק״ה ע״ב
כיהא דרב יהודא אליף מבנייתא דבי אחא בר יעקב תבר מני תבירו
כדי למיבמי מיתתא והא דקאמר בם יוך בריך למתריבה בביחותא
משא״בלי שום אית כלל דהיינו כשנשבו אות׳ לו עקר להם דבר יאמר
בביחותא ויקבלו לעשות כדבריו כיון שכבר היטל עליהם מימתו
קודם הביווי :

שלש עבירות וחלול שבת וכתבו התוספ׳ בסדר עולם אומר
דאותו יום דפלגש בגבעה שבת היה וכתב מהרש״ל א״ל
גם אם שבת היה אמי חלול שבת איכא עיין בו שמדחיק לפרש
בענין אחר ולא ידעתי מה דוחקא כיון שהיה גלם שפיכות דמים אבל
הפלגש ואם נעשה הדבר בשבת ודאי איכא חלול שבת דהלא אפל׳
מיתת ב״ד אינו דוחה שבת וכ״ש רציחה כזה .

בתוספות ד״ה ובוב מבא וכו׳ דאפ״ל פלגש לא היה דבבם
להתיר בדבריה בא אל פלגשי אביך וכתיב
ותהיילה ברורה עד יום מותך ביין בא״ל שכתב דאין דאיה מפלגשי
דוד דלא״ה לא כאוסתא אין מפותת אבי דאסור לתבעלום כמו חייבי
לאוין שפסלה לכהונה דה״ל כוונה וח״ל בתוספתא שאין מיאיסון לאלך
אלא מן המיאיסין לכהונה ע״ל ובאמת לא״מ דאף לדעת הפוסקים
שאין מיאיסון למלך אלא מן המיאיסין לכהונה הייבו לאסה משא״כ
לפלגש תדע שהרי דוד ושלמה נשאו גיורת לפלגשים וכן שאר מלכי
ישראל וק״ל ועיין בדר״ק שם בשמואל ב׳ ס״ר׳ .

דף ז׳ ע״א דבר גדול עיין במהרש״א בלבוש דבר גדול
לפי שנאסר לבני נח וכן הוא בחולין פ״ג ה
דף ב׳ דף ק׳ שאיסור גיד חמור לפי שאיסורו בהנאה בבני נח ע״ש :

שלח ליה אמר עוקבא לר׳ אלעזר אף שמא עוקבא עצמו היה אב״ל
מ״מ אלא רבא לאיעבד ליה לנפשיה ואלו מחתא בעבא
יעבור עליו עוקבא הדין לבני אל מר״ם מה ביניהו .

והשכם והערב עליהם לבה״מ כיון שמשכים ומערב בעבד
לעבודת רבו ווה שכתוב בתהלים סי׳ קל״ג והאבדתי
כל בוראי נפש כי אני עבדך ועיין בתוספות שלתבו השכם עליהם
לבית האדרש קאמר לעסוק בתורה כ״ל הטעם לפי שאלה ליה לא
מצינו דאיקום בהו ואי׳ בברכות דף ס״ג ס״ב יאשיהו כל המרפה עצמו
מד״ת אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר התרפית ביום צרה צר
כחכה על כן הבין ר׳ אלעזר שאר עוקבא מרפה עצמו מדברי תורה לכן
כתב שלא אבי לאיקום בהו כיון שאין לו כח לעמוד ביום צרה על כן
נתן לו עצה שישכים ויעריב בשאילם לבה״מ לעסוק בתורה ויוכל
לאיקום בנפר שמביאים לו והם בלים מעצמן ולהכי לא שלח לי׳ פסוק
וה בראשונה .

הדבר יצא אפי׳ ר׳אעזר דקדק לומר יצא אפי׳ ר׳אלעזר כי
קבלתו ודבור של ת״ח עושה רושם ולכן בפעם שנית
לא קבני שרטט וכתב ליה אלא שרצה לומר כן בפיו ע״י שלוחו כדי
שיחול עליו קבלתו וק״ל ובע״ב מעריך בו אלא לבורך :

בתוספות ד״ה ואמרא אב״ל דאסור וכו׳ ולאוי להחמיר
בכיוצא דהא בירושלמי לא ידעתי למה בריך
רבי׳ בירושלמי הלא שם גם בסוטה דף מ״ה מסתע דכל ואמרא אסור
וכדאמר ואמרא בבייתא חוזרא בסיפא ואמר רב הונא ואמרי דבבבלי
שרי דגרוטי אסור והא בקאמר מבית משתאת לאו דוקא אלא אפי
שרגלין היו קודם החורבן לומר שיבה על היין וכדאיתא בברכות דף
ל״ה ע״א ובעירובין דף י״ח ע״א ר׳ שמואל בר נחמני א״ר יונתן מבת
שאין אומרין שיבה אלא על היין שנאמר ותאמר להם הנפן האדלתי
את תירושי המשמח אלהים ואנשים אם אלהים וכו׳ ע״ש להכי קאמר
בטל השיר בבית משתאות אבל באמת כל השיר אסור וזה כ״ל פשוט
כוונת הרמב״ם פ״ה מה׳ תענית וכן גורו אלא לגון בכלי שיר וכו׳ ולפי
שיבה בפה על היין אסורה שנאמר בשיר לא ישתו יין כוונתו ג״כ לחפי׳
שיבה בפה על היין אסורה וה״ה שלא על היין וכ״ש ודלא כמו
שראיתי בספר רבוף אהבה בשם מהר״ן בן חיים שתמיהן בדברי
הרמב״ם אלו ומראיקים בדבריו ולא״ל בדבר פשוט כמ״ש .

שוכן עדי עד עושה לו דין נראה משום דהוי מדה כנגד מדה
לפי שתופס אומנתו של הקב״ה שאריך אפו לפי שקיי׳
לעד שיוכל להפרע ממנו מתי שירצה כמ״ש המפרשים והוא ג״כ מאריך
אפו ודומם ואינו רוצה להנקם ממנו על כן הקב״ה שהוא שוכן מדשם
שקיים לעד עושה לו דין כאלו הוא קיים ועי״ל ע״ד דאתאינן אם שם
דין למעה ים דין למעלה וכן שהה לא חפץ בדין של מעה ואינו ביעה
עליו לדין הקב״ה עושה לו דין ועי״ל ע״ד דאיתא בפ״ב דברכות
דבעה״ב אין בגלא קנאה ולא תחרות ועיין בדר״ק בשמו׳ ס״כ״ו פסו׳